UUTISET

Virosta nähtynä S- ja K-ketjut suosivat suomalaisia tuotteita

Virossa olisi maitoa vaikka Suomeen tuoda. Kaupan hyllylle on kuitenkin vaikea päästä, sanoo maaseutuministeri Urmas Kruuse.

TOOMAS VOLMER

Isoja tiloja tarvitaan tehokkuuteen, pieniä maaseudun asuttuna pitämiseen, Viron maaseutuministeri Urmas Kruuse sanoo.

TALLINNA, VIRO (MT)
”Suomen kauppojen hyllyille pääsy on taide sinänsä”, Viron maaseutuministeri **Urmas Kruuse** huoahtaa.

”Se olisi ehkä helpompaa, jos Lidl kasvaisi Suomessa.”

Eri asia on, onko vaikeuden syy S- ja K-ketjujen isänmaallisuus vai **Matti Vanhasen** kaltaiset kuluttajat, jotka vaativat hyllylle tutun maitopurkin.

Maitoa Suomeen

Puheena on erityisesti maito. Sitä Viro tuottaa 80 prosenttia yli oman tarpeen. Vientipotentiaalia on ministerin mukaan muissakin tuotteissa.

Maitotuotteiden valmistus on kuitenkin ministerin mielestä liian vähäistä. Se merkitsee, että maitoa pitää viedä purkitettuna.

”Siinä lähimarkkinat ovat korvaamattomat. Naapurien välinen kauppa on muutenkin tärkeää.”

Tuoremaidon viennistä menee Latviaan ja Liettuaan kolme neljäsosaa, Suomeen 12 prosenttia. Maitotuotteille Viro on etsitnyt uusia markkinoita 19 maasta, kun vienti Venäjälle estyi.

Kruuse ei peittele, etteikö viennin lisääminen Suomeen kiinnosta.

”Suomalainen suosii suomalaista, mutta kunhan vielä parannamme hinta–laatusuhdetta...”

Virossa isoja tiloja

Tehokuudessa Viron maidontuotanto kyllä pärjää, Kruuse kehaisee. MT kertoi toukokuussa 2 500 lehmän maitotilasta.

”Tehokkuudessa olemme tietyissä asioissa kolmen parhaan joukossa EU:ssa. Pystymme kilpailemaan, kun laatu on riittävä.”

Virossa ei kuitenkaan ole pelkästään isoja tiloja. Suurin osa on yhä pieniä, yli joka toinen alle 10 hehtaaria.

”Keskikokoisia tiloja meillä ei oikeastaan olekaan.”

Jakaantuminen isoihin ja pieniin tiloihin sopii maaseutuministerille.

”Isot tilat ovat kilpailukykyisiä. Pienet tilat puolestaan pitävät maaseudun asuttuna.”

Pienilläkin tiloilla on Kruusen mukaan mahdollisuus pärjätä yhteistoiminnalla, laadulla ja pieniin markkinarakoihin tarkoitetuilla erikoistuotteilla.

”Meillä ei tosin ole samanlaista osuustoimintaa kuin Suomessa”, ministeri harmittelee. Neuvostokolhoosit pilasivat osuustoiminnan nimen.

Kaikkea maata ei käyttöön

Virossa kävijä ei voi olla huomaamatta rikkaruohottuneita peltoja. Kruusen mukaan viime vuosina maata, ”mustaa kultaa”, on otettu taas käyttöön.

”EU-jäsenyyden alussa 2003 maatalousmaata oli 790 000 hehtaaria, nyt 950 000. Tavoite on miljoona hehtaaria. Silloin on sopiva tasapaino tuottavuuden ja ympäristön välillä.”

Tavoite merkitsee, ettei kaikkea 25 vuotta sitten viljelyssä ja laitumena ollutta maata oteta enää käyttöön.

Osaa pelloista viljelevät ulkomaalaiset.

”Oleellista ei ole omistus, vaan se, että maa pysyy tuottavana ja syntyy aiempaa paremmin palkattua työtä myös maaseudulle.”

Viljelijöillä tutut huolet

Viron viljelijät viestivät Kruusen mukaan ministerilleen samoja asioita kuin Suomessa ja yleensä EU:ssa: liikaa byrokratiaa, kaupalla liian vahva asema. Niistä ministerit puhuvat kokouksissaan itsekin.

Ja sitten on Viron EU-jäsenyyttä ehkä pahimmin hiertävä asia: maatalouden tuet ovat vain 75 prosenttia EU:n keskiarvosta. Suomi on melko tarkkaan keskiarvossa.

EU-yhteistyötä Suomen kanssa Viro on tehnyt muun muassa Venäjän viennin estymisen synnyttämässä maitokriisissä ja viheryttämisen pelisäännöissä, Kruuse luettelee.

Kuluttajan pitää vaatia

Tuotteistamisessa ja markkinoinnissa viljelijät tarvitsisivat Kruusen mielestä enemmän tukea kuin osaavat itse pyytääkään.

Kuluttajilta Kruuse toivoo Virossakin pientä kotiin päin vetoa.

”Nyt 90 prosenttia sanoo ostavansa kotimaista ruokaa, mutta ostoskorissa sitä on 60 prosenttia.”

”Osasyy voi tosin olla, että kuluttaja luulee ostavansa kotimaista, vaikka se ei sitä ole.”

Tunnetuin kotimaisuusmerkki Virossa on pääskynen. Muita merkkejä on Kruusen mielestä liikaakin. ”Se voi aiheuttaa sekaannusta.”

Kuluttajaa Kruuse kehottaa olemaan ”hyväntahoisen vaativa”.

”Jos kuluttaja tuntee merkit ja osaa vaatia hyvää kotimaista tuotetta, vaikka se olisi vähän kalliimpikin, tuottaja ja jalostajat kyllä ponnistelevat tarjotakseen sen.”

HEIKKI VUORELA

Viron maatalous

MT	Viro 1990	Viro 2001	Viro 2014	Suomi 2014
Asukkaita, milj.	–	–	**1,3**	5,5
Maatiloja	–	55 700	**18 755**	55 750
Peltoa milj. ha	–	0,87	**0,96**	2,29
– keskiala ha	–	15,6	**51**	41
Viljelty ala, milj. ha	1,1	–	**0,6**	2,0
Tuotanto milj. kg				
– vilja	–	–	**980**	4 057
– maito	–	–	**820**	2 399
– liha	–	–	**49**	383
– kananmunat	–	–	**10**	68

Lähteet: Statistics Estonia, Eurostat, Suomen Gallup, Elintarviketieto

Virossa maaseutuministeri

Viron uudessa hallituksessa ei huhtikuusta alkaen ole maatalousministeriä, vaan maaseutuministeri, ”maaeluminister”.

Siitä huolimatta yleisin kysymys nimityksen jälkeen oli, onko ministerillä omakohtaista kokemusta maataloudesta.

”En ole ajanut traktoria 20 vuoteen”, **Urmas Kruuse** vastasi silloin ja nyt.

”Mutta 1970–80-luvuilla vietin kesät isovanhempien maatilalla. Tein kaikkea kynnöistä sian teurastukseen ja palvaamiseen. Tuloja hankin harventamalla sokerijuurikasta”, hän kertoo.

Tarton lähellä olevaa tilaa viljelee nyt Kruusen serkku. Tilalla on nautakarjaa.

Kruuse on Viron reformipuolueen jäsen. EU:ssa puolue kuuluu keskustan ja liberaalien ryhmään kuten Suomesta keskusta ja RKP.

Julkaissut hevilevyn

Kruuse on ollut Keskon Viron myyntijohtaja, kaupunginjohtaja syntymäkaupungissaan Elvassa ja Tartossa ja edellisessä hallituksessa terveys- ja työministerinä.

Hän täyttää heinäkuussa 50 vuotta.

Urmas Kruuse Band julkaisi hevimetallimusiikkia sisältävän äänilevyn 1989.

Youtubessa on Kruusen esiintymisiä myös kuluvalta vuosikymmeneltä.

HEIKKI VUORELA

PTT:N TALOUSTUTKA

Yhteiskunta-sopimisen vaikeudesta

Pääministeri **Juha Sipilän** tuoreeltaan vaalien jälkeen käydyt pikaneuvottelut yhteiskuntasopimuksesta päättyivät tunnetusti tuloksettomina, mutta monet arvioitsijat kiittelivät otetta ja toteutusta rakentavaksi ja luottamusta herättäväksi. Nyt hallitusneuvottelujen loputtua tuosta luottamuksesta on vain rippeet jäljellä.

Hallitusneuvottelujen jälkeen kävi selväksi, että pääministeri haluaa työn kustannuksia alentavan yhteiskuntasopimuksensa ja on myös valmis käyttämään painostuskeinoja tavoitteeseen päästäkseen. Hallituksen esittämät toimenpiteet osuvat erityisesti työntekijöihin ja työntekijäliittojen tärkeinä pitämiin asioihin. Tilanteeseen herättyään työnantajaosapuolen näyttää vallanneen täysi vauhtisokeus, kun taas työntekijäliitot ovat vetäytyneet henkiseen kilpikonnapuolustukseen.

Valistusfilosofeille yhteiskuntasopimusta edelsi luonnontila, jossa vallitsi kaikkien sota kaikkia vastaan. Sipiläläisen yhteiskuntasopimuksen rintamalinjat menevät totuttuun tapaan Helsingin Pitkänsillan kohdalla. Itse hallitus on virallisissa linjauksissaan asettunut enemmän työnantaja- kuin työntekijäosapuolen vaatimusten taakse.

Tosin hallituksenkin rivit saattavat vielä rakoilla tässä asiassa.

Neuvottelutaktiikan kannalta asetelma vaikuttaa kahdellakin tavalla oudolta. Ensinnäkin työntekijäjärjestöjä ajetaan nyt kovaa vauhtia nurkkaan, ja niiden odotetaan luopuvan useista keskeisistä työntekijälle kuuluvista oikeuksista. Samaan aikaan työnantajia kohtaan kohdistuu melko vähän painetta.

Maailmanhistoria toki tuntee monia enemmän tai vähemmän saneltuja sopimuksia, mutta kovin pitkäikäisiksi ne eivät ole tyypillisesti osoittautuneet.

Osittain keskustelun epätasapainosta voi toki syyttää myös työntekijäosapuolta, joka ei saa argumenttejaan kuntoon. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, eikä niistä kieltäytymällä pärjää kovin pitkään.

Toiseksi, erikoista on hallituksen ns. ehdollisten leikkausten kohdentuminen. Ehdollisten toimenpiteiden tarkoituksena on luonnollisesti asettaa paine neuvotteleville osapuolille, jotta sopimukseen päästään.

Yhteensä 1,4 miljardin euron leikkauksissa on kuitenkin esimerkiksi yrityksille kohdistuvia tukia alle 100 miljoonan euron edestä. Lapsilisistäkin uhataan leikattavan tätä enemmän.

Luulisi, että työnantajaa sopimukseen paremmin kannustavia painostuskeinojakin löytyisi.

VALTTERI HÄRMÄLÄ
on PTT:n ekonomisti.
valtteri.harmala@ptt.fi

Pasi Holm jätti PTT:n

Pellervon taloustutkimus PTT etsii uutta toimitusjohtajaa, kun tutkimuslaitosta 11 vuotta luotsannut **Pasi Holm** jätti tehtävänsä perjantaina. Syynä olivat PTT:n hallituksen ja Holmin väliset näkemyserot strategiatyössä.

PTT:n hallituksen puheenjohtajan **Juha Marttilan** mukaan kyse ei ole potkuista, vaan asiasta on sovittu Holmin kanssa yhteisymmärryksessä.

”Kysymys on ihan normaalista strategiatyöstä, jota on aloiteltu. Siinä yhteydessä näin on todettu. Asia on kypsynyt alkuvuoden aikana”, Marttila totesi sunnuntaina.

PTT:n keskeneräistä strategiatyötä ei Marttilan mukaan kannata tässä vaiheessa kommentoida. Työtä jatketaan uuden toimitusjohtajan kanssa.

Leikkauksiin ei painetta

Marttila korostaa, että PTT:n talous on vahvistunut Holmin ansiosta ja on nyt erinomaisessa kunnossa, mikä mahdollistaa monenlaisen toiminnan suuntaamisen jatkossa.

Mihinkään leikkauksiin ei hallituksessa nähdä tarvetta.

”Sen verran voi strategiasta avata, että tässä on mahdollisuuksia pikemminkin toiminnan laajuuden kasvattamiseen kuin supistamiseen”, Marttila sanoi.

”Nyt katsotaan tulevaisuuteen joko enemmän toimintaa uusimalla tai vähemmän uusimalla. Sekin on auki, tuleeko isompia muutoksia vai mennäänkö hienosäädöllä.”

Marttila kiittelee Holmin työtä. ”Pasin johdolla PTT on kasvanut arvostetuksi ja näkyväksi talousosaajaksi, jonka tutkimuksilla ja mielipiteillä on painoarvoa.”

Liian suuret näkemyserot

”Näkemykseni PTT:n tulevien vuosien toiminnasta erosi liikaa hallituksen näkemyksestä, joten päädyimme yhdessä tähän ratkaisuun”, Holm perusteli tiedotteessa. Sen enempää hän ei halunnut eroaan kommentoida.

Toimitusjohtajan tehtäviä hoitaa toistaiseksi tutkimusjohtaja **Perttu Pyykkönen**, kunnes uusi toimitusjohtaja on valittu.

Holm siirtyy uusiin tehtäviin, muttei kommentoi niitä.

Hän on toiminut PTT:n toimitusjohtajana vuodesta 2004 ja työskenteli sitä ennen pääekonomistina Suomen Yrittäjät ry:ssä. Hän haki viime vuonna Kuntien eläkevakuutuksen toimitusjohtajaksi, mutta ei tullut valituksi.

Holmin erosta kertoi ensimmäisenä STT sunnuntaiaamuna.

PTT on voittoa tavoittelematon tutkimuslaitos, joka on lähellä maa-, metsä- ja elintarviketaloutta sekä osuustoimintaa.

Sen hallituksen puheenjohtaja Marttila on myös MTK:n puheenjohtaja ja Maaseudun Tulevaisuutta julkaisevan Viestilehtien hallituksen puheenjohtaja.

KAIJALEENA RUNSTEN
JUHA KAIHLANEN

TTIP tositestissä torstaina

BRYSSEL (MT)
EU:n ja Yhdysvaltojen välinen vapaakauppasopimus TTIP laitetaan ensimmäiseen tositestiin torstaina. Silloin Euroopan parlamentti ottaa siihen kantaa täysistunnossa.

Sopimuksesta – ja varsinkin sen osasta, joka käsittelee investointien suojaa ja riitojen ratkaisua – käydään kova vääntö ennen torstain äänestystä.

Tähän saakka sopimusta on käsitelty parlamentissa 13 valiokunnassa. Lausunnot ovat olleet hyväksyviä, mutta kannanotot varovaisia.

Sävy on ollut, että TTIP voidaan hyväksyä, mutta huonoa sopimusta ei pidä hyväksyä.

Tällä viikolla sävy muuttuu.

Sosiaalidemokraatit ja konservatiivit eri mieltä

Sopua pitäisi rakentaa sosiaalidemokraattisen (SP) ja konservatiivisen (EPP) ryhmän välille. Alde toimii vaa'ankielenä. Suomen kokoomus kuuluu konservatiiveihin ja keskusta Aldeen.

”Me emme hyväksy kansainvälisen kaupan valiokunnan kirjausta investointiensuojasta. Meidän ryhmä tuo investointisuojasta oman ehdotuksen torstaina äänestykseen”, SDP:n meppi **Liisa Jaakonsaari** sanoo.

Kansainvälisen kaupan valiokunnassa tehty raportti on tärkeä, sillä se on yhteenveto kaikkien muiden valiokuntien mielipiteistä.

Raportti viittaa investointien suojaamisessa kauppakomissaari **Cecilia Malmströmin** toukokuun alussa tekemään ehdotukseen.

Ehdotus sisältää erityisen tuomioistuimen ja tuomioista valittamisen.

Sosiaalidemokraattien mielestä ehdotus on epäselkeä.

”Investointisuoja on keskeinen koko sopimuksen läpimenon kannalta, eikä se saa olla epäselvästi muotoiltu”, Jaakonsaari sanoo.

Vihreiden mepin **Heidi Hautalan** mukaan vihreiltä on tulossa TTIP:iin muutosehdotuksia.

Ulottuuko TTIP osavaltioihin?

Vaikka TTIP tiivistyy parlamentissa investointisuojaan, on sopimuksessa myös muita hankaluuksia, keskustan meppi **Anneli Jäätteenmäki** arvioi.

”Säädösten yhteensovittaminen, maantieteelliset alkuperämerkinnät GI:t sekä Yhdysvaltojen laki, joka velvoittaa ostamaan kotimaista julkisissa hankinnoissa”, Jäätteenmäki sanoo.

Epäselvää on myös, miten TTIP ulottuu Yhdysvaltojen osavaltioihin.

Kokoomuksen mepin **Henna Virkkusen** mielestä TTIP:iin pitäisi lisätä energiakysymykset, koska Eurooppaan voidaan tuoda Yhdysvalloista nesteytettyä lng-maakaasua.

Jaakonsaaren mukaan hyvää on, että kansainvälisen työjärjestö ILO:n kahdeksan yleissopimusta ovat mukana TTIP:ssä.

AIMO VAINIO

Katainen: Ei lisää tukea maitoon

Suomen maidontuottajille ei ole luvassa uutta tukipakettia, kertoi EU-komission varapuheenjohtaja **Jyrki Katainen** lauantaina Savon Sanomissa (SS).

En ole kuullut, että uutta alakohtaista tukipakettia olisi tulossa, Katainen sanoo lehdessä.

Hän rohkaisee maitoalaa etsimään uusia markkinoita Venäjän ulkopuolelta. Onnistumisia löytyy Kataisen mukaan Baltiasta ja Puolasta. Esimerkiksi latvialaiset yritykset ovat päässeet maitotuotteillaan Japanin markkinoille.

Suomen osuus EU:n maitopaketista oli vajaat 11 miljoonaa euroa. Venäjän rajojen sulkeminen on vienyt Valiolta 500 työpaikkaa (MT 5.6.).

EU:n Venäjä-pakotteet jatkunevat ainakin ensi tammikuuhun asti.

Katainen pitää lehden mukaan myös täysin mahdollisena sitä, että Kreikka tarvitsee vielä kolmannen lisäapuohjelman. Hänen mukaansa sen myöntäminen on kuitenkin kiinni siitä, kuinka maan uusi hallitus uudistaa taloutta.

MT-STT

Hogan haluaa tarkastaa capin

BRYSSEL (MT)
Maatalouskomissaari **Phil Hogan** haluaa EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan capiin välitarkastuksen vuonna 2017.

Hoganin mukaan muute capia ei voi yksinkertaistaa riittävästi. Tarkastus saattaa johtaa capin lakien avaamiseen.

Euroopan tuottajajärjestöjä edustava Copa vastustaa välitarkastusta. Järjestön mielestä tuottajat tarvitsevat pysyvyyttä. ”Monilla tuottajilla on vielä vaikeuksia oppia viime vuonna aloitettua capia”, Copan puheenjohtaja **Albert Jan Maat** sanoo.

Järjestö pelkää, että muutoksen johtavat tahattomiin virheisiin. ”Perustietoja ei annettu viljelijöille ajoissa. Siksi tukihakemusten takarajaa pitää siirtää kesäkuun 15. päivästä eteenpäin maissa, joissa se on tarpeen.”

Suomessa lykkäystä tuskin tulee, mutta Jan Maat nostaa esimerkiksi Italian.

MTK:n mielestä Suomessa tarvittaisiin joustoa viimeisen kylvöpäivän ilmoittamiseen. Viimeinen kylvöpäivä on 30. ja viimeinen kylvön ilmoituspäivä on 15.6. Kylvöt ovat vielä pahasti kesken.

Copa vaatii myös, että tukien maksatusta on aikaistettava maissa, joihin Venäjän asettama ruuan tuontikielto pahiten osuu.

Suomi, Latvia ja Liettua ovat hakeneet maksatusten aikaistamista. Normaalisti 50 prosenttia tuista voidaan maksaa 16.10. jälkeen. Maat ovat pyytäneet, että voisivat maksaa 80 prosenttia ennakkoon. Ennakkomaksaminen edellyttää, että tilojen tarkastukset on tehty.

AIMO VAINIO

Pro Agria tuomittiin vahingonkorvauksiin navettainvestoinnista

Pro Agria Pohjois-Karjala on tuomittu maksamaan 200 000 euroa vahingonkorvauksia Maito Suoni Oy:lle navetan rakennuskustannusten ylityksestä.

Pro Agrialla ja Maito Suonella oli sopimus lypsykarjapihaton, lietesäiliöiden ja AIV-siilojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta. Pro Agrian tehtäviin kuului rakentamisen kustannusseuranta ja -valvonta.

Rakennushankkeen kokonaiskustannukset ylittivät Pro Agrian laatiman kustannusarvion 583 544 eurolla. Kokonaiskustannus oli 2 083 824 euroa.

Maito Suoni vaati käräjäoikeudessa, että Pro Agria korvaa 500 000 euron ylityksen sekä palauttaa Pro Agrialle maksetut palkkiot.

Oikeuden mukaan Maito Suonen on pitänyt varautua 20 prosentin kustannusarvion ylitykseen. Nyt ylitys on suurempi.

Pohjois-Karjalan käräjäoikeus on tuominnut Pro Agrian maksamaan Maito Suonelle 200 000 euroa vahingonkorvauksia ja korvaamaan oikeudenkäyntikuluja.

Päätöksestä voi valittaa hovioikeuteen tai ennakkopäätösvalituksella korkeimpaan oikeuteen.

TUURE KIVIRANTA